

## **Identification the Main Challenges of Arts Incubators in Supporting of Art-based Businesses**

**(Case study: Art University of Isfahan's incubator)**

Seyed Saeed Mirvahedi \*  
Mohammad Taghi Toghraee \*\*  
Naiemeh Noori \*\*\*

Received: 2016/11/6

Accepted: 2017/4/21

### **Abstract**

Today, art has a special significance in the global economy and the important role of artists in social and economic development of communities has been accepted. Based on this, the presence of supporting structures in the field of art seems necessary. One of these supporting structures is arts incubators. Naturally, it seems there are some challenges in order to achieve the supporting objectives for the different kinds of incubators. In this research with focus on the Art University of Isfahan's incubator, we aim to identify the challenges of this incubator in supporting of art-based businesses. The research method is qualitative and the incubator of the Art University of Isfahan is considered as a case study. The study comprises of five groups of 30 participants, including incubator experts, art masters, art students, independent artists, and units located in the incubator. The data were collected through semi-structured interviews. The findings show that according to art masters, independent artists and art students, the main challenges of the incubator are the administrative problems and inadequate sponsorships, and according to units located in the incubator the most important challenges are the industrial approach of this center. The challenges of this incubator from the perspective of experts are the lack of knowledge and misconceptions of incubator goals and the stance of the art society in the composition of economy and arts. Some challenges of the Art University of Isfahan's incubator lay in the fact that the center is new, and time would help to overcome the challenges. The identification of these challenges and selection of appropriate strategies to meet them, not only ensures the success of this incubator, but also paves the way for the future success of other arts incubators in the country, and gives a clearer view to the policymakers of such centers.

**Keywords:** Incubator, Arts incubator, Art-based business, Art University of Isfahan's incubator

---

\* Assistant professor of Entrepreneurship department, Allameh Tabataba'i University(corresponding author mirvahedi@atu.ac.ir

\*\* Associate professor of Cultural Entrepreneurship, Art , , University of Isfahan

\*\*\* MA. in Cultural Entrepreneurship, University of Isfahan

اندیشه مدیریت راهبردی، سال دوازدهم، شماره دوم، پاییز و زمستان ۱۳۹۷، شماره پیاپی ۲۴، ص ۲۹۲-۳۱۴

## شناسایی چالش‌های انکوباتورهای هنری در حمایت از کسب و کارهای هنری (مورد مطالعه: انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان)

تاریخ دریافت: ۱۳۹۵/۰۸/۱۶

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۶/۰۲/۰۱

سید سعید مبروآحدی \*

محمدتقی طغرایی \*\*

نعیمه نوری \*\*\*

### چکیده

امروزه هنر از جایگاه ویژه‌ای در اقتصادهای جهانی برخوردار است و نقش مهم هنرمندان در توسعه اقتصادی و اجتماعی جوامع کاملاً پذیرفته شده است. بر این اساس وجود ساختارهای حمایت‌کننده در حوزه هنر ضروری به نظر می‌رسد. یکی از این ساختارهای حمایتی، انکوباتورهای هنری هستند. البته به نظر می‌رسد انواع مختلف انکوباتور در راستای تحقق اهداف حمایتی خود چالش‌هایی نیز داشته باشند. در پژوهش حاضر با تمرکز بر انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان به شناسایی چالش‌های این انکوباتور در حمایت از کسب و کارهای هنری پرداخته می‌شود. روش این پژوهش کیفی است و انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان به عنوان مطالعه موردی در نظر گرفته شده است. مشارکت‌کنندگان این تحقیق، ۳۰ نفر و در قالب پنج گروه مسئولان و کارشناسان انکوباتور، استادان هنر، دانشجویان هنر، هنرمندان مستقل و واحدهای مستقر در انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان هستند و داده‌ها نیز از طریق مصاحبه نیمه ساختاریافته جمع‌آوری شده‌اند. نتایج تحقیق نشان داد که مهم‌ترین چالش‌های این انکوباتور در حمایت از کسب و کارهای هنری از نظر گروه استادان هنر، هنرمندان مستقل و دانشجویان هنر، مشکلات اجرایی و ناکافی بودن حمایت‌های مالی و از دید گروه واحدهای مستقر در انکوباتور، رویکرد صنعتی این مرکز است. اهم چالش‌های این انکوباتور از دیدگاه گروه کارشناسان نیز عدم شناخت کافی و برداشت‌های نادرست از اهداف و عملکرد انکوباتور و موضع‌گیری جامعه هنری در ترکیب حوزه اقتصاد و هنر است. بر اساس یافته‌های تحقیق، بسیاری از چالش‌های انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان، ناشی از نوپا بودن این مرکز است و گذر زمان به برطرف کردن چالش‌های آن کمک خواهد کرد. به طور کلی شناسایی چالش‌های این انکوباتور و انتخاب راهکارهای مناسب برای رفع آنها علاوه بر تضمین موفقیت بیشتر انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان، مسیر انکوباتورهای هنری آینده کشور را هموار می‌کند و به سیاست‌گذاران چنین مراکزی دید روشن‌تری می‌دهد.

**واژگان کلیدی:** انکوباتور، انکوباتور هنری، کسب و کار هنری، انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان

\* استادیار گروه کارآفرینی دانشگاه علامه طباطبائی (نویسنده مسئول) mirvahedi@atu.ac.ir

\*\* استادیار گروه کارآفرینی فرهنگی دانشگاه هنر اصفهان

\*\*\* دانش‌آموخته ارشد کارآفرینی فرهنگی دانشگاه هنر اصفهان

## ۱- مقدمه

یکی از سیاست‌های حمایت‌کننده در حوزه هنر، انکوباتورهای هنری هستند. انکوباتورهای هنری بنا بر تعریف انجمن ملی انکوباتور تجاری<sup>۱</sup>، زیرمجموعه‌ای از انکوباتورهای تجاری‌اند که به طور خاص بر "هنر و صنایع دستی" متمرکز هستند (Essig, 2014b, p. 170). انکوباتور تجاری نیز نهادی است که شرکت‌های کارآفرینانه را توسعه می‌دهد و به آنها برای بقا و رشد خود در مراحل راه‌اندازی و آسیب‌پذیری کمک می‌کند (Essig, 2014b, p. 4). به طور کلی انکوباتور به عنوان یک محیط حمایتی برای شرکت‌های نوپا و تازه کار و ارتقا مشاغل محلی معرفی شده است (p. Peters, Rice, & Sundararajan, 2004, 83). بر همین اساس می‌توان گفت انکوباتورهای هنری نیز بستری برای حمایت از هنرمندان و ایجاد کسب و کارهای مرتبط با هنر فراهم کرده‌اند (Grodach, 2010, p. 10). البته لازم به ذکر است که انکوباتورها در کنار ارائه خدمات حمایتی خود، چالش‌ها و مشکلاتی را نیز دارند که این مشکلات می‌توانند از طریق برنامه‌ریزی درست و آگاهی‌دادن به سیاست‌گذاران انکوباتورها تا حدود زیادی برطرف شوند (Lalkaka, 2001, p. 8).

در کشورهای پیشرفته به ویژه در ایالات متحده آمریکا نمونه‌های موفق‌تری از انکوباتورهای هنری وجود دارد (Fraser et al., 2014, p. 46& 50). در ایران نیز اولین و تنها انکوباتور هنری کشور یعنی مرکز رشد تخصصی دانشگاه هنر اصفهان در سال ۱۳۹۲ و بر اساس تفاهم‌نامه‌ای سه‌جانبه میان معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، دانشگاه هنر اصفهان و شهرک علمی تحقیقاتی اصفهان (دانشگاه هنر اصفهان، ۱۳۹۴) تاسیس شده است. هدف از راه‌اندازی این انکوباتور حمایت از ایجاد و گسترش کسب و کارهای هنری (هنرینان) توسط فارغ‌التحصیلان، کارآفرینان، هنرمندان و صاحبان ایده در زمینه هنر، صنایع دستی، معماری، شهرسازی و رشته‌های وابسته و البته منطبق با الگوهای موفق شرکت‌ها و موسسات دانش‌بنیان با رویکرد توسعه پایدار است (دانشگاه هنر اصفهان، ۱۳۹۴). با توجه به اینکه انکوباتورها اغلب در راستای تحقق اهداف خود با چالش‌ها و مشکلاتی مواجه‌اند، انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان را نمی‌توان از این موضوع مستثنی دانست. بنابراین برای این انکوباتور نیز می‌توان در راستای حمایت از هنرمندان و کسب و کارهای هنری، چالش‌ها و مشکلاتی را متصور شد. بر همین اساس تحقیق حاضر درصدد است به شناسایی چالش‌های انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان در زمینه حمایت از کسب و کارهای هنری بپردازد. آگاهی از چالش‌های احتمالی این انکوباتور به ویژه برای سیاست‌گذاران و مسئولان آن لازم و ضروری به نظر می‌رسد؛ چرا که با شناسایی این چالش‌ها، تدابیر و تصمیمات بهتری جهت

جلوگیری و رفع آنها اتخاذ می‌شود و در نتیجه انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان در دستیابی به اهداف و رسالت خود موفق‌تر عمل می‌کند. چنانچه این امر محقق شود انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان می‌تواند به عنوان الگویی موفق، مسئولان را با آگاهی بیشتری به ایجاد انکوباتورهای هنری در کشور ترغیب کند. در این صورت می‌توان در آینده‌ای نزدیک به اشتغال هنرمندان و رونق و گسترش بیشتر کسب و کارهای هنری و نوآورانه امیدوار بود که این امر نویددهنده نتایج و پیامدهای مثبت دیگری از جمله کاهش بیکاری و توسعه اقتصادی و فرهنگی جامعه خواهد بود. در این پژوهش معنای چالش دربرگیرنده مشکلات و مسائل عینی و ذهنی، داخلی و خارجی است که مستلزم تلاش برای چاره اندیشی است. (ذوالعلم، ۱۳۸۴، ص ۳۷). لازم به ذکر است که با توجه به مرور ادبیات موضوعی تحقیق، موضوع انکوباتورهای هنری و شناسایی چالش‌های آنها در حمایت از کسب و کارهای هنری، موضوعی کاملاً جدید است و تاکنون در پژوهشی به آن پرداخته نشده است.

## ۲- مبانی نظری و پیشینه پژوهش

### ۲-۱- تعاریف انکوباتور

انکوباتور از کلمه Incubate گرفته شده است (محدث، ۱۳۸۱، ص ۳۸) و از نظر لغوی نام دستگاهی است که نوزادانی را که زودتر از موعد مقرر به دنیا آمده اند به رشد لازم می‌رساند (ابراهیمی، زمان زاده دربان و ابراهیمی، ۱۳۸۴، ص ۴۰). در ادبیات کارآفرینی، انکوباتورها یکی از زیرساخت‌های حمایتی کشورها به شمار می‌آیند و نهادهایی هستند که به منظور پرورش و ایجاد کسب و کارهای کوچک و متوسط به گروه‌های کارآفرین و نوپا کمک می‌کنند تا فرایند تبدیل نوآوری و ایده‌ها به محصولات و خدمات مورد نیاز جامعه با سرعت بیشتری انجام شود (محدث، ۱۳۸۱، ص ۳۸؛ ذوالفقاری، ۱۳۸۲، ص ۱). از انکوباتورها گاهی به عنوان مراکز رشد<sup>۱</sup> یاد می‌شود (افرازه و شریفی جزه، ۱۳۸۲، ص ۱). به طور کلی می‌توان گفت مراکزی که برای کارآفرینان و نوآوران یک محیط حمایتی فراهم می‌کنند و از طریق ارائه خدمات و امکان بهره‌برداری مشترک از آنها به حیات و رشد موسسات نوپا کمک می‌کنند و افراد و شرکت‌ها را در توسعه ایده‌های خود از شروع تا تجاری‌سازی یاری می‌رسانند، در زمره مراکز رشد یا انکوباتورها قرار می‌گیرند (کشمیری و صدیق، ۱۳۸۲، ص ۱).

۱. در تحقیق حاضر هرکجا مرکز رشد استفاده می‌شود منظور همان انکوباتور است. در این تحقیق این دو کلمه در مواردی به صورت جایگزین به کار رفته‌اند.

## ۲-۲- اهداف انکوباتورها

با وجود آنکه انکوباتورها در برخی از اهداف مشترک اند (ابراهیمی، زمان زاده دربان و ابراهیمی، ۱۳۸۴، ص ۴۱)، اما بررسی‌ها نشان می‌دهد که کلمه انکوباتور طیف گسترده‌ای از فعالیت‌ها، خدمات، رویکرد‌ها و اهداف را پوشش می‌دهد (Aernoudt, 2004, p. 129). حتی در مواردی نوع حامی یا حامیان مالی نیز اهداف انکوباتور را تحت تاثیر قرار می‌دهد (Lalkaka, 2001, p.5). در واقع انواع مختلف انکوباتور اهداف و ماموریت‌های متفاوتی دارند (Aernoudt, 2004, p. 129). به طور کلی از اهم اهداف انکوباتورها می‌توان رشد اقتصادی منطقه‌ای که در آن فعالیت دارند، استفاده بهینه از نیروی کار و افزایش بازدهی آنها (محدث، ۱۳۸۱، ص ۳۹)، ایجاد خود اشتغالی، کارآفرینی و کشف کارآفرینان، توسعه یک محصول یا خدمت قابل عرضه به بازار (ذوالفقاری، ۱۳۸۲، ص ۳)، نوآوری، تجاری‌سازی تحقیقات و پرورش شرکت‌های موفق (Lalkaka, 2001, p. 5) را نام برد.

## ۲-۳- خدمات انکوباتورها

بررسی‌های انجام شده در مورد انکوباتورها حاکی از این است که وجود انکوباتورهای متفاوت در طول زمان تحت تاثیر تحولات تدریجی و سیر تکاملی نیازها و الزامات شرکت‌ها بوده و این امر به نوبه خود سبب شده است تا انکوباتورها ارائه خدمات خود را تنوع بخشند. در واقع با وجود اینکه بسیاری از فعالیت‌ها و خدمات مراکز رشد یکسان است، اما برخی از خدمات ارائه شده به دلیل ماهیت واحدها متفاوت اند (Grimaldi & Grandi, 2005, p. 111). خدمات قابل ارائه در انکوباتورها می‌توانند شامل سازمان دادن به موسسات کوچک برای انجام سرمایه‌گذاری، شرکت در تجارت‌های داخلی و بین‌المللی، فراهم آوردن مشاوره‌های اطلاعاتی (محدث، ۱۳۸۱، ص ۴۰)، حمایت‌های مالی و وام، تحقیق و توسعه (ذوالفقاری، ۱۳۸۲، ص ۳)، کمک به پایه‌های کسب و کار، مربی‌گری، کمک‌های بازاریابی، خدمات قانونی و حقوقی، برقراری ارتباط با شرکت‌های سرمایه‌گذار، مدیریت مالکیت معنوی، آموزش ادبیات اقتصادی و ... (Adkins, 2001, p. 36) باشند.

## ۲-۴- انواع انکوباتورها

به طور کلی طبقه‌بندی‌های مختلفی از انکوباتورها صورت گرفته است. به عنوان مثال فن زدویتز<sup>۱</sup> (۱۳۸۴) در یک طبقه‌بندی کلی، انکوباتورها را به دو گروه اصلی دارای هدف سودآوری (انتفاعی)

و فاقد هدف سودآوری (غیرانتفاعی) تقسیم‌بندی کرده است. او همچنین طبقه‌بندی پنج‌گانه‌ای از مراکز رشد ارائه داده که شامل انکوباتورهای مستقل تجاری، انکوباتورهای فعالیت‌های اقتصادی منطقه‌ای، انکوباتورهای دانشگاهی، انکوباتورهای درون‌شرکتی و انکوباتورهای مجازی هستند. ذوالفقاری (۱۳۸۲) نیز انکوباتورها را از دیدگاه مالکیتی به سه دسته خصوصی، عمومی و ترکیبی از مشارکت عمومی و خصوصی تقسیم کرده است. به نظر او این مراکز از دیدگاه مدیریتی به دو دسته عمومی (دولتی) و خصوصی و از دیدگاه عملکردی به سه دسته تحقیقاتی، فناوری و تجاری طبقه‌بندی می‌شوند. از نظر ذوالفقاری (۱۳۸۲) مرزهای موجود در تقسیم‌بندی اخیر مرزهای مشخص و شفافی نیستند چراکه به هر حال وظیفه اصلی این مراکز پرورش و رشد واحدها اعم از فناوری و تحقیقاتی و تجاری است و عملاً همه آنها در یک مورد مشترک اند و آن کسب و کار محور بودن و بازار محور بودن آنهاست (ذوالفقاری، ۱۳۸۲، ص ۲).

## ۲-۵- انکوباتورهای تجاری

ذکر این نکته ضروری است که ترجمه انکوباتورهای تجاری از Business Incubators ممکن است صرفاً حوزه تجارت را در ذهن تداعی کند حال آنکه منظور از انکوباتور تجاری، مرکز رشد حرفه‌های اقتصادی شامل حرفه‌های تولیدی، خدماتی و یا تجاری است. (کشمیری و صدیق، ۱۳۸۲، ص ۱). می‌توان گفت انکوباتورهای تجاری یک محیط خرد با تیم مدیریتی کوچکی هستند که فضای کار فیزیکی، امکانات دفتری مشترک، مشاوره، اطلاعات، آموزش و دسترسی به خدمات حرفه‌ای و منابع مالی را فراهم می‌آورند (Lalkaka, 2001, p. 5). انکوباتورهای تجاری شرکت‌های جوان را که دارای پتانسیل‌های فراوانی هستند پرورش داده و از آنها حمایت می‌کند و به آنها برای ماندگاری و رشد در طول دوره راه‌اندازی که بیشترین امکان آسیب‌پذیری را دارند، کمک می‌نمایند (Aernoudt, 2004, p. 127).

## ۲-۶- نوع‌شناسی انکوباتورهای تجاری

پژوهش‌های مختلف نشان می‌دهد که نوع‌شناسی انکوباتورهای تجاری متفاوت و بر اساس معیارهای گوناگونی صورت گرفته است. برخی از این نوع‌شناسی‌ها بر اساس نهاد حمایتی، شکل شرکت، ارائه خدمات و یا اهداف، سازمان یافته‌اند (Essig, 2014b, p. 171). در همین راستا آرنوت<sup>۱</sup> (۲۰۰۴) یک نوع‌شناسی از انکوباتورهای تجاری بر اساس اهداف برنامه ارائه داده است.

1 . Aernoudt

او سه نوع اصلی از انکوباتورها و دو دسته جزئی یا اضافی از آنها را شناسایی می‌کند. سه نوع اصلی شامل انکوباتورهای توسعه اقتصادی، انکوباتورهای فناوری و انکوباتورهای ترکیبی و دو دسته اضافی انکوباتورهای اجتماعی و انکوباتورهای تحقیقات پایه هستند. اسیگ<sup>۱</sup> (۲۰۱۴) بر این باور است که "انکوباتورهای هنری" نیز می‌توانند به این دسته بندی اضافه شوند.

## ۲-۷- تعریف انکوباتور های هنری

کان<sup>۲</sup> با بررسی شش انکوباتور هنری در سال ۱۹۹۵ به نوعی اولین تعاریف را از انکوباتورهای هنری ارائه داده است. از نظر او انکوباتورهای هنری یک محیط پرورشی را برای سازمان های هنری کوچک و در حال ظهور فراهم کرده و فضا و خدماتی را با هزینه‌های پایین به آنها ارائه می‌دهند (Kahn, 1995, p. 1). البته کان (۱۹۹۵) بر این موضوع نیز اشاره دارد که مدل های دیگری هم از انکوباتورهای هنری وجود دارند. به عنوان مثال برخی از انکوباتورهای هنری برای هنرمندان مهارت لازم به منظور موفقیت در بازار را فراهم می‌کنند. گرل<sup>۳</sup> (۲۰۰۰) می‌گوید انکوباتورهای هنری گروه‌های فرهنگی غیرانتفاعی و کارآفرینان هنری را با مهارت ها، ابزار و محیط کسب و کار لازم برای رسیدن به اهداف بلند مدت یا کوتاه مدت تجهیز می‌کنند. گروداچ<sup>۴</sup> (۲۰۱۰) انکوباتورهای هنری را به عنوان یک فضای هنری در نظر می‌گیرد که در آن بستری برای حمایت از هنرمندان و کسب و کارهای هنری فراهم شده است. اسیگ (۲۰۱۴) برای بیان بهتر انکوباتورهای هنری از تعریفی که انکوباتور هنری لهستان<sup>۵</sup> دارد استفاده می‌کند. انکوباتور هنری لهستان، انکوباتور هنری را سازمانی می‌داند که از کارآفرینان آینده، سازمان‌ها و هنرمندان غیردولتی از طریق کمک به آنها برای ورود به بخش صنایع خلاق پشتیبانی و حمایت می‌کند. در واقع انکوباتور هنری یک پلت فرم است که هنرمندان و سازمان‌ها را به منظور پیاده‌سازی ایده‌های هنری و تجاری شان توانمند می‌سازد (Essig, 2014b, pp. 170-171). در مجموع می‌توان گفت انکوباتورهای هنری از نظر انجمن ملی انکوباتور تجاری، زیرمجموعه‌ای از انکوباتورهای تجاری هستند که به طور خاص "هنر و صنایع دستی" را هدف قرار داده‌اند (Essig, 2014b, 170).

1. Essig

2. kahn

3. Gerl

4. Grodach

5. The Polish Art\_Inkubator

## ۸-۲- نوع شناسی انکوباتورهای هنری

همانطور که گفته شد، با توجه به جدید بودن موضوع انکوباتورهای هنری، ادبیات این حوزه کم و محدود است (Fraser et al., 2014, p. 46). به نظر می‌رسد نوع شناسی این گروه از انکوباتورها نیز تاکنون فقط توسط اسپگ (۲۰۱۴) صورت گرفته است. یکی از شیوه‌های طبقه بندی انکوباتورهای هنری توسط اسپگ بر اساس اهداف است که از آن به طبقه بندی بر اساس ذینفعان مدعی یاد می‌شود. اسپگ (۲۰۱۴) معتقد است ذینفعان مدعی اولیه یک انکوباتور هنری می‌توانند طیف گسترده ای را شامل شوند. بدین ترتیب ذینفعان انکوباتورهای هنری از نظر او هنرمندان فردی، سازمان‌های هنری، جوامع (معمولا محله ها یا شهرها)، کارآفرینان صنایع خلاق، مالک یا مالکان انکوباتور یا هنرمندان دانشجوی هستند. با در نظر گرفتن ذینفعان مدعی، انکوباتورهای هنری بر مبنای هدف به انکوباتورهای هنری، انکوباتورهای توسعه جامعه، انکوباتورهای بازرگانی و انکوباتورهای دانشجویی تقسیم بندی می‌شوند (Essig, 2014b, pp. 173&176&177).

## ۹-۲- خدمات انکوباتورهای هنری

همانگونه که پیش تر در مورد خدمات انکوباتورها بیان شد، وجود انکوباتورهای مختلف در راستای تحولات تدریجی نیازها و خواسته‌های شرکت ها بوده است و این مساله موجب ارائه خدمات متنوعی از طرف آنها بوده است (Grimaldi & Grandi, 2005, p. 111). این تحولات درباره انکوباتورهای هنری نیز صادق است، به گونه ای که نیازهای هنرمندان و انکوباتورهای هنری نیز به طور مشابه در گذر زمان تکامل و تحول یافته است (Essig, 2014a, p. 5). از نظر اسپگ (۲۰۱۴) خدمات انکوباتورهای هنری شامل آموزش، کمک‌های فنی یا تکنیکی، امکانات، خدمات کسب و کار مشترک، تامین مالی، حمایت مالی، و شبکه‌های اجتماعی می‌شوند (Essig, 2014a, pp. 6-8).

## ۱۰-۲- چالش‌های انکوباتورهای هنری

در کنار همه خدمات و مزایایی که انکوباتورها می‌توانند داشته باشند، این مراکز با مشکلات و چالش‌هایی نیز مواجه اند (Lalkaka, 2001, p. 8). با توجه به محدود بودن ادبیات انکوباتورهای هنری (Fraser et al., 2014, p. 46). شناسایی چالش‌های این مراکز در حمایت از کسب و کارهای هنری تاکنون انجام نشده است. البته بر اساس پژوهشی که تام<sup>۱</sup> (۲۰۱۵) درباره انکوباتورهای هنری انجام داده، یافته‌هایی درباره چالش‌ها و مشکلات این مراکز به صورت کلی



به دست آمده است. تام (۲۰۱۵) با بررسی ۱۶ انکوباتور هنری در کشورهای انگلستان و آلمان که متمرکز بر هنرهای زیبا هستند، به برخی از مشکلات انکوباتورهای هنری اشاره دارد. هرچند به نظر می‌رسد نتایج و یافته‌های او فقط محدود و متمرکز بر انکوباتورهای هنری هنرهای زیبا در دو کشور آلمان و انگلستان هستند. یافته‌های تام (۲۰۱۵) نشان می‌دهد که تعداد انکوباتورهای هنری حرفه‌ای برای هنرمندان هنرهای زیبا در دو بازار هنری بزرگ اروپا (یعنی انگلستان و آلمان) در مقایسه با تعداد هنرمندان بسیار کم است. وی معتقد است اگرچه انکوباتورهای هنری بر مزایای فیزیکی بودن (متشکل بودن در یک ساختمان) تاکید دارند، اما همین محدود بودن دسترسی به انکوباتورهای هنری فیزیکی از نظر او یک ضعف مفهومی عمده این مراکز به حساب می‌آید. همچنین تام (۲۰۱۵) معتقد است انکوباتورهای هنری در میان هنرمندان و فعالان بازار ناشناخته است و تنها تعداد کمی از هنرمندان از خدمات آنها منتفع می‌شوند. در واقع انکوباتورهای هنری از نظر او یک مدل کسب و کار ناشناخته محسوب می‌شود. تام (۲۰۱۵) برای رفع معضل محدودیت فضای این مراکز و فقدان آگاهی هنرمندان از آنها، توسعه انکوباتورهای هنری مجازی را که فقط از طریق اینترنت در دسترس هستند و به عنوان یک شبکه مجازی انعطاف‌پذیر و تعاملی، شامل هنرمندان، مربیان، کارشناسان، مصرف‌کنندگان و دیگر اعضای بازار هنر می‌شوند، پیشنهاد می‌دهد (Thom, 2015a, pp. 5&14). همانطور که پیش تر اشاره شد، موضوع انکوباتورهای هنری در ایران بسیار جدید است و از تاسیس اولین انکوباتور هنری در کشور زمان زیادی نمی‌گذرد. طبیعی است که بحث چالش‌های انکوباتور هنری نوپای دانشگاه هنر اصفهان به صورت تحقیقاتی و مستدل مورد بررسی قرار نگرفته است. بر همین اساس در این پژوهش سعی می‌شود به شناسایی چالش‌های این انکوباتور در حمایت از کسب و کارهای هنری به عنوان تنها نمونه مورد مطالعه در کشور پرداخته شود.

### ۳- روش پژوهش

روش تحقیق حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش کیفی است. در این تحقیق از رویکرد مطالعه موردی<sup>۱</sup> به عنوان استراتژی پژوهش استفاده شده است (اکبری و غفوریان، ۱۳۹۳، ص ۲۵). در مطالعه موردی، پژوهشگر به انتخاب یک مورد پرداخته و آن را از جنبه‌های مختلف بررسی می‌کند. مورد چنان انتخاب می‌شود که نشان دهنده وضعیت و یا حالت کلی تحت بررسی و یا مثالی از پدیده مد نظر باشد که محقق درصد است درباره آن به درک عمیقی دست یابد (بازرگان

و مرادی، ۱۳۷۴، ص ۴۸). در پژوهش حاضر انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان که تنها انکوباتور هنری کشور است به عنوان مورد تحلیل انتخاب شده است. انتخاب مشارکت‌کنندگان در این پژوهش به صورت هدفمند و با استفاده از روش‌های نمونه‌گیری نظری و گلوله برفی صورت گرفته است. در نمونه‌گیری گلوله برفی از مشارکت‌کنندگان برای معرفی سایر افراد دارای اطلاعات استفاده می‌شود (رنجبر و همکاران، ۱۳۹۱، ص ۲۴۴). در نمونه‌گیری نظری، پژوهشگر بر اساس قضاوت خود، افرادی را که به نظر می‌رسد اطلاعات مفیدی داشته باشند، انتخاب کرده (رنجبر و همکاران، ۱۳۹۱، ص ۲۴۳) و انتخاب نمونه تا رسیدن داده‌ها به اشباع نظری ادامه پیدا می‌کند (جلالی، ۱۳۹۱، ص ۳۱۳). اشباع داده یا اشباع نظری در پژوهش‌های کیفی رویکردی است که برای تعیین کفایت نمونه‌گیری مورد استفاده قرار می‌گیرد (رنجبر و همکاران، ۱۳۹۱، ص ۲۴۵). هرچند در این نوع از پژوهش پاسخ یگانه‌ای برای تعداد مشارکت‌کنندگان وجود ندارد (جلالی، ۱۳۹۱، ص ۳۱۱)، اما به نظر می‌رسد بین ۴ تا ۱۰ نفر مشارکت‌کننده برای اشباع داده‌ها کفایت می‌کند (Eisenhardt, 1989, p. 545). مشارکت‌کنندگان این پژوهش در قالب ۵ گروه ۳۰ نفره و شامل مسئولان و دست‌اندرکاران انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان (کارشناسان)، استادان هنر دانشگاه هنر اصفهان، واحدهای مستقر در انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان، افراد شاغل در کسب و کارهای هنری مستقل (هنرمندان مستقل) و دانشجویان هنر دانشگاه هنر اصفهان هستند. از آنجا که مطالعه موردی پژوهش حاضر، انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان است، سعی شد مشارکت‌کنندگان از افرادی انتخاب شوند که یا به نوعی با این انکوباتور در ارتباط هستند و یا ذینفعان بالقوه و بالفعل انکوباتور هنری دانشگاه باشند. ابزار گردآوری داده‌ها نیز انجام مصاحبه نیمه ساختار یافته با هریک از اعضای گروه‌های مذکور بوده است.

به منظور ارزیابی اعتبار در این پژوهش از یکی از چهار معیاری که برای معقول بودن پژوهش‌های کیفی وجود دارد، یعنی قابل اعتبار بودن<sup>۱</sup> (مارشال و راس من، ۱۳۸۱، ص ۱۹۶) استفاده شده است. به منظور تأمین اعتبارپذیری، محققان به مواردی همچون درگیری و تماس طولانی مدت با محیط پژوهش و مشاهده مستمر (طباطبایی، حسنی، مرتضوی و طباطبایی چهر، ۱۳۹۲، ص ۶۶۴؛ عباس‌زاده، ۱۳۹۱، ص ۲۳) و بررسی از زوایای مختلف (عباس‌زاده، ۱۳۹۱، ص ۲۳) اشاره کرده‌اند. بدین منظور در پژوهش حاضر سعی شد از طریق تعامل کافی با مشارکت‌کنندگان و برقراری ارتباط مجدد با برخی از آنها به واسطه مصاحبه‌های تعقیبی، و تماس مداوم با مکان مورد مطالعه و حضور در آن اعتبار پژوهش افزایش یابد. برای سنجش پایایی در این پژوهش از روش پایایی

بازآزمون و روش توافق درون موضوعی دو کدگذار (Rao & perry, 2003, p. 241) استفاده شده است. در روش پایایی بازآزمون در حین انجام پژوهش سه مصاحبه به عنوان نمونه انتخاب و در یک فاصله ۱۵ روزه مجدداً توسط پژوهشگر کدگذاری شد. سپس با در نظر گرفتن میزان توافقات و عدم توافقات موجود در دو مرحله کدگذاری، درصد پایایی بازآزمون از طریق فرمول (۱) محاسبه شد. یافته‌ها در جدول (۱) قابل مشاهده است.

تعداد توافقات \* ۲

$$\text{فرمول (۱)} = \frac{\text{تعداد توافقات} * ۲}{\text{تعداد کل کدها}} \times ۱۰۰\% = \text{در صد پایایی باز آزمون}$$

### جدول ۱. درصد پایایی بازآزمون

پایایی بازآزمون (درصد)	تعداد عدم توافقات	تعداد توافقات	تعداد کل کدها (مجموع کدهای نوبت اول و دوم)	عنوان مصاحبه
۸۸٪	۹	۳۶	۸۱	مصاحبه الف
۸۲٪	۱۰	۲۴	۵۸	مصاحبه ب
۸۷٪	۸	۲۷	۶۲	مصاحبه ج
۸۶٪	۲۷	۸۷	۲۰۱	کل

در روش بعدی ارزیابی پایایی تحقیق و به منظور محاسبه پایایی بین دو کدگذار، از یک همکار محقق درخواست شد که سه مصاحبه را از میان مصاحبه‌های موجود، به صورت همزمان با محقق کدگذاری نماید. مانند روش قبل از فرمول (۱) جهت محاسبه درصد پایایی بین دو کدگذار استفاده شد. داده‌های حاصل از این نتایج در جدول (۲) آمده است.

### جدول ۲. درصد پایایی بین دو کدگذار

پایایی بین دو کدگذار (درصد)	تعداد عدم توافقات	تعداد توافقات	تعداد کل کدها (مجموع کدهای دو پژوهشگر)	عنوان مصاحبه
۸۴٪	۱۴	۳۸	۹۰	مصاحبه الف
۷۸٪	۱۴	۲۶	۶۶	مصاحبه ب
۸۳٪	۱۳	۳۳	۷۹	مصاحبه ج
۸۲٪	۴۱	۹۷	۲۳۵	کل

به طور کلی با وجود اینکه ملاک مطلقی برای قضاوت پیرامون پایایی وجود ندارد، ولی ملاک شصت درصد از طرف صاحب نظران پذیرفته شده است (دلور، ۱۳۸۴، ص ۲۶۵). بنابراین از آنجایی که میزان پایایی به دست آمده در این پژوهش از هر دو روش بیش از شصت درصد است، می توان گفت پایایی کدگذاری های این تحقیق تایید می شود. با توجه به ماهیت روش به کار گرفته در این پژوهش، تجزیه تحلیل داده ها با استفاده از کدگذاری جملات مصاحبه ها صورت گرفته است. در پژوهش حاضر از سه سطح کدگذاری شامل کدگذاری باز، محوری و انتخابی (فلیک، ۱۳۸۲، ص ۲۲۴) استفاده شده است. به منظور تحلیل پژوهش های کیفی نرم افزارهای متفاوتی وجود دارد که یکی از آنها نرم افزار اطلس تی آی<sup>۱</sup> است (دولانی و همکاران، ۱۳۹۱، ص ۸۶). در این پژوهش نیز استفاده از این نرم افزار جهت انجام مراحل کدگذاری ترجیح داده شده است. نرم افزار اطلس تی آی، نرم افزاری بسیار جامع است و ابزارهای متنوعی را در اختیار پژوهشگر قرار داده است (اکبری و غفوریان، ۱۳۹۳، ص ۵۵). در واقع این نرم افزار برای ایجاد پیوند میان کدها با متن یا قسمتی از متن به کار می رود و یک نرم افزار تئوری ساز مبتنی بر کد است (دولانی و همکاران، ۱۳۹۱، ص ۸۶). انتخاب نرم افزار اطلس تی آی به دلیل جامعیت و ویژگی های ممتاز این نرم افزار صورت گرفته است (اکبری و غفوریان، ۱۳۹۳، ص ۵۶).

#### ۴- تجزیه تحلیل یافته ها

یافته های پژوهش حاضر نشان می دهد که برای انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان در راستای حمایت از کسب و کارهای هنری و دستیابی به اهداف خود چالش هایی وجود دارد. این چالش ها از دیدگاه گروه های پنجگانه مشارکت کننده در پژوهش به صورت مجزا مورد بررسی و تجزیه تحلیل قرار گرفت. در ادامه به عنوان نمونه برخی از مستندات دو گروه از مشارکت کنندگان یعنی گروه استادان هنر و واحدهای مستقر در انکوباتور نیز ارائه می شود.

#### چالش های انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان در حمایت از کسب و کارهای هنری از دید گروه استادان هنر

##### • مشکلات اجرایی و بوروکراسی

بر اساس یافته های پژوهش، یکی از چالش هایی که ممکن است در همه انواع انکوباتور از جمله انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان در حمایت از کسب و کارها وجود داشته باشد،

مشکلات اجرایی در اینگونه مراکز و فاصله زیاد حرف تا عمل است. بنا به اعتقاد گروه استادان هنر اینگونه مراکز به طور معمول در اجرای اهداف و تعهدات خود به خوبی عمل نمی‌کنند. از نظر آنها مخاطبان انکوباتورها برای بهره‌مندی از خدمات چنین مراکزی درگیر پروسه‌های طولانی و زمان‌بر و بوروکراسی‌های اداری می‌شوند و انتظارات آنها به طور کامل برآورده نمی‌شود. در مجموع می‌توان گفت نوعی کم‌اعتمادی نسبت به این مراکز وجود دارد. یکی از چالش‌های دیگری که این گروه از مشارکت‌کنندگان به آن اشاره داشتند، ناکافی بودن حمایت‌های مالی انکوباتورها و از جمله مرکز رشد دانشگاه هنر اصفهان است. به نظر می‌رسد تسهیلات و خدمات مالی مرکز رشد هنری دانشگاه به منظور جذب و ترغیب افراد برای ورود به این مرکز چندان کفایت نمی‌کند. در واقع به دلیل محدودیت حمایت‌های مالی انکوباتور هنری دانشگاه، استادان هنر، کار مستقل را به جای درگیر شدن در سیستم مراکز رشد ترجیح می‌دهند. جدول (۳) برخی از نظرات این گروه را در مورد چالش‌های انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان نشان می‌دهد.

جدول ۳. چالش‌های انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان از دید گروه استادان هنر

کد	مفاهیم	مشارکت‌کننده	نظرات
چالش‌های انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان از دید گروه استادان هنر	مشکلات اجرایی و بوروکراسی ناکافی بودن حمایت‌های مالی	استاد ۴	این مرکز، کارهایی که می‌کنه خیلی هاش حالت بوروکراتیک داره و زمانبره ... کم‌اعتمادی نسبت به این سیستم هم ... وجود داره ... از طرفی مبلغی ام که اینا می‌تونن کمک بکنن خیلی ناچیزه. من از بانک می‌تونم ده برابر این وام بگیرم بدون اون دردسرها و پروپوزال نویسی و داوری.
	مشکلات اجرایی و بوروکراسی	استاد ۱	وعده‌هایی داده شده که مثلاً ما از شما ... می‌تونیم حمایت مادی و معنوی کنیم ولی ممکنه بعداً دانشجو بیفته توی این کاغذ بازی‌های اداری و کلی زمانش بیهوده برای گرفتن یک مجوز.
	ناکافی بودن حمایت‌های مالی	استاد ۳	این امکانات و سقف حمایت‌ها اونقدری نبود که افراد را جذب کنه ... من فکر کردم چه کاریه من اگه بخوام کاری بکنم خب میرم خودم می‌کنم.
	مشکلات اجرایی و بوروکراسی	استاد ۸	من زیاد ... خوش بین نیستم در این زمینه ... خیلیا میان همین صحبتا را می‌کنند، بعد تو عمل زمانی که میری جلو میگی خب بیاین حالا این چیزایی که گفتین را بیان اقدام کنین، حالا فردا بیاین پس فردا بیاین ... حرف فایده نداره فقط گفته بشه، ... ولی تو عمل نشه به درد نمی‌خوره.

## چالش‌های انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان در حمایت از کسب و کارهای هنری از دید گروه هنرمندان مستقل

### • مشکلات اجرایی و کم اعتمادی

یافته‌ها نشان می‌دهد که هنرمندان مستقل مشارکت کننده در این پژوهش نیز مشکلات اجرایی انکوباتورها را یکی از چالش‌های مرکز رشد هنری دانشگاه در حمایت از کسب و کارهای هنری می‌دانستند. این چالش در بین گروه استادان هنر نیز مورد توافق بود. بر اساس یافته‌ها، مشکلات اجرایی مشابهی که در دیگر انکوباتورها وجود دارد می‌تواند در مورد انکوباتور هنری دانشگاه نیز صدق کند. به نظر می‌رسد تجربه‌های منفی در انکوباتورها، باعث کم اعتمادی نسبت به این مراکز می‌شود و آنها را از حضور در انکوباتورها دلسرد می‌کند. به همین دلیل است که برخی ترجیح می‌دهند با وجود همه مشکلات به صورت مستقل مشغول کار شوند تا تحت پوشش چنین مراکزی قرار گیرند.

## چالش‌های انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان در حمایت از کسب و کارهای هنری از دید گروه دانشجویان هنر

### • مشکلات اجرایی و ناکافی بودن حمایت‌های مالی

دانشجویان مشارکت کننده در این پژوهش نیز به مواردی اشاره کردند که با چالش‌های بیان شده توسط دو گروه استادان هنر و هنرمندان مستقل مشترک است. این چالش‌ها شامل مشکلات اجرایی، فاصله حرف تا عمل و ناکافی بودن حمایت‌های مالی این مرکز است.

## چالش‌های انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان در حمایت از کسب و کارهای هنری از دید گروه واحد های مستقر

### • رویکرد صنعتی و غیر هنری انکوباتور

هرچند واحدهای شرکت کننده در پژوهش به اتفاق، به نقش پررنگ شهرک علمی تحقیقاتی اصفهان و مشاوران و کارشناسان آن در افزایش آگاهی و دادن دید وسیع تر در زمینه کسب و کار هنری خود اشاره داشتند به طوری که آن را جزء نقاط قوت مرکز محسوب می‌کردند، اما در عین حال یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان را رویکرد صنعتی و غیر هنری آن می‌دیدند. به نظر می‌رسد این فضا به دلیل ماهیت صنعتی شهرک علمی تحقیقاتی اصفهان که یکی از سه ضلع شکل‌گیری این انکوباتور است، به وجود آمده است. بر اساس یافته‌ها، هدایت

این مرکز با همان روند رایج و مرسوم سایر انکوباتورهای غیرهنری صورت می‌گیرد که این موضوع با ذهنیت واحدهای هنری مستقر در مرکز تفاوت دارد. در واقع از نظر این گروه در انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان حلقه واسط میان بخش هنری و تجاری شکل نگرفته و زیرساخت‌های مرتبط با هنر هنوز به طور کامل فراهم نشده است.

- برگزاری دوره‌های و سمینارهای آموزشی با دیدگاه صنعتی

یافته‌ها از نظرات این گروه از مشارکت کنندگان نشان داد که جلسات و کارگاه‌های آموزشی و مشاوره‌های صورت گرفته در مرکز رشد دانشگاه هنر اصفهان نیز، بیشتر با محوریت مسائل انکوباتورهای غیر هنری برگزار می‌شود و به اقتصاد هنر و مسائل مرتبط با آن کمتر پرداخته می‌شود. هرچند واحدهای مستقر، به این موضوع اذعان داشتند که مباحث کلی این جلسات مفید و کاربردی است اما از نظر آنها همه این مسائل در مورد مدل‌های کسب و کارهای هنری صدق نمی‌کند.

- نبود متخصص در زمینه اقتصاد هنر و کارآفرینی هنر

یکی دیگر از چالش‌ها و مشکلات مطرح شده توسط واحدهای مستقر در مرکز رشد دانشگاه، نبود کارشناس در زمینه اقتصاد و کارآفرینی هنر در این مرکز است. از نظر این گروه، مشاوران حال حاضر انکوباتور کاملاً بر مباحث اقتصادی و کارآفرینی در حوزه صنعت مسلط هستند اما به نظر می‌رسد کمبود تخصصی که به هر دو زمینه هنر و اقتصاد آن و مسائل مربوط به چگونگی راه‌اندازی کسب و کارهای هنری اشراف کامل داشته باشد، احساس می‌شود.

- ناکافی بودن حمایت‌های مالی و امکانات

از دیگر موارد مطرح شده، ناکافی بودن حمایت‌های مالی این مرکز و امکانات آن است. به نظر می‌رسد جوابگو نبودن حمایت‌های مالی و برخی از محدودیت‌ها به ویژه در مورد فضای کاری، چالش‌هایی را برای واحدهای مستقر در آن به وجود آورده است. هرچند یافته‌ها نشان داد که این مورد در مقایسه با چالش‌های دیگر تا حدودی برای گروه واحد‌ها قابل چشم‌پوشی است.

- نوپا بودن انکوباتور

یکی دیگر از چالش‌ها بنابر نتایج به دست آمده از این گروه، نبود نمونه‌های مشابه انکوباتور هنری در کشور و عدم آشنایی کامل با سازوکار آن است که باعث شده برخی از مراحل و فرایندهای این انکوباتور برای گروه واحدها که به نوعی اولین ورودی‌های این مرکز محسوب می‌شوند، مبهم و غیرقابل پیش‌بینی شود. شاید بتوان گفت به همان اندازه که وجود انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان به عنوان اولین انکوباتور هنری می‌تواند گام مثبتی برای دست‌اندرکاران آن محسوب شود،

نبود هیچ نوع انکوباتور هنری در کشور و نوپا بودن این مرکز آن را در معرض چالش‌های بیشتری قرار داده است. این نتایج از نظرات گروه واحدهای مستقر در انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان به دست آمده است که در جدول (۴) به برخی از آنها اشاره شده است.

**جدول ۴. چالش‌های انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان از دیدگروه واحدهای مستقر در آن**

کد	مفاهیم	مشارکت کننده	نظرات
چالش‌های انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان از دیدگروه واحدهای مستقر در آن	رویکرد صنعتی و غیر هنری انکوباتور نبود متخصص در زمینه اقتصاد هنر و کارآفرینی هنر	واحد ۱	برای مرکز رشد هنوز واضح نیست که قراره چطوری این کسب و کار اتفاق بیفته ... کلا این کمبودی که حس میشه همین حلقه واسطه است. الان راهنمایی که ارائه میشه بر اساس کارآفرینی هایی است که تو صنعت صورت می‌گیره.
	رویکرد صنعتی و غیر هنری انکوباتور برگزاری دوره های و سمینارهای آموزشی با دیدگاه صنعتی ناکافی بودن حمایت های مالی و امکانات نوپا بودن انکوباتور	واحد ۲	دیدگاه نسبت به رشد هنر هنوز شکل نگرفته ... ایده‌های هنری توجیه شون برای اون فضای صنعتی خیلی سخته. سمینار های آموزشی اینجا ... دوره‌های خوبییه ... اما عمومی صحبت می‌کنند. حمایت مالیش که واقعیش اصلا رقمی نیست .. مشکلاتی هست ... با توجه به اینکه اولین گروه‌هایی هستیم که اینجا مستقر شدیم ... چون که تازه شکل گرفته اینجا. نویانه.
	رویکرد صنعتی و غیر هنری انکوباتور برگزاری دوره های و سمینارهای آموزشی با دیدگاه صنعتی نوپا بودن انکوباتور	واحد ۴	هنوز خیلی به دید هنری نزدیک نشدن ... دوره هایی که می‌ریم یا کلاس هایی که می‌گذران ... خیلی از حرفاشون برامون نامفهومه ... اولین ورودی ها ما هستیم. برای همین یه خورده گیجیم که قراره چی بشه.
	برگزاری دوره های و سمینارهای آموزشی با دیدگاه صنعتی نبود متخصص در زمینه اقتصاد هنر و کارآفرینی هنر ناکافی بودن حمایت های مالی و امکانات نوپا بودن انکوباتور	واحد ۵	این سمینارهایی هم که می‌ریم، خب برای انتقال تجربه است. به درد بخور هست ... ولی یه مقدار با شاخه ما متفاوته. اونا خیلی صنعتی ان ... یه سری چیزاش خوبه برامون. ولی بیش از اون نه. ما الان مشاوره هایی که داریم تو زمینه های صنعتی خیلی تجربه دارن. ولی هنرو متوجه نمیشن ... بخش مالیش آخه آنچنان نیست که آدم روش حساب کنه. البته مشکلات، بیشترش به خاطر اینه که گروه‌های اولیم. مسلما گروه‌های بعدی این مشکلاتو ندارند.



## چالش‌های انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان در حمایت از کسب و کارهای هنری از دید گروه کارشناسان

- چالش‌های عمومی (وضعیت سیاسی و اقتصادی کشور، خلاء نظام‌های آموزشی کشور در رویکردهای کارآفرینی، عدم شناخت انکوباتورها)

یافته‌های حاصل از نظرات کارشناسان درباره چالش‌های انکوباتور دانشگاه در حمایت از کسب و کارهای هنری به دو دسته تقسیم می‌شود. دسته اول چالش‌هایی هستند که می‌توانند در بین همه انکوباتورها عمومیت داشته باشند. یکی از آنها وضعیت سیاسی اقتصادی کشور است که به نظر می‌رسد در عملکرد همه مراکز رشد تاثیر گذار است. یکی دیگر از چالش‌ها به اعتقاد گروه کارشناسان، نبود رویکردهای کارآفرینی و اقتصادی در نظام‌های آموزشی کشور است که سبب می‌شود دانشجویان و فارغ‌التحصیلان رشته‌های مختلف که به نوعی مخاطبان اصلی مراکز رشد هستند با مهارت‌های اقتصادی و نگرش کارآفرینانه بیگانه باشند. به نظر می‌رسد نظام آموزشی هنری کشور نیز از این موضوع مستثنی نباشد. چالش دیگر، عدم شناخت مراکز رشد توسط مخاطبان آنهاست. عدم شناخت انکوباتور به عنوان یکی از چالش‌ها در یافته‌های تام (۲۰۱۵) نیز به دست آمده بود.

- چالش‌های اختصاصی (نگاه متفاوت و موضع‌گیری مخاطبان انکوباتور، نبود زیرساخت‌های مرتبط با هنر در انکوباتور، برداشت‌های نادرست مخاطبان انکوباتور)

دسته دوم چالش‌ها از نظر گروه کارشناسان، مواردی است که به صورت اختصاصی در مورد مرکز رشد هنری دانشگاه هنر اصفهان وجود دارد. شاید یکی از جدی‌ترین چالش‌های گروه کارشناسان در مورد انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان، موانع موجود در ترویج فرهنگ تفکر اقتصادی به حوزه هنر و نگاه متفاوت هنرمندان به مقوله اقتصاد و کسب و کار است. بنا بر یافته‌ها هنوز هم موضع‌گیری‌هایی از جانب برخی استادان، هنرمندان و کارشناسان هنر درباره ترکیب اقتصاد و هنر و داشتن نگرش اقتصادی به هنر وجود دارد و برخی هنوز هنر و اقتصاد را در تعارض با یکدیگر می‌بینند. یکی دیگر از چالش‌ها که خود کارشناسان این مرکز هم به آن واقف بودند، نبود زیرساخت‌های مربوط به یک انکوباتور هنری از جمله نبود فرم‌ها و کاربرگ‌های تخصصی مربوط به پذیرش و ثبت نام و ... در مرکز رشد هنری دانشگاه هنر اصفهان است. به نظر می‌رسد با توجه به اینکه تاکنون انکوباتور هنری در کشور وجود نداشته است، فراهم نبودن همه زیرساخت‌های لازم برای یک انکوباتور هنری تا حدودی طبیعی است و به منظور ایجاد بسترهای

مناسب این مرکز باید فرصت بیشتری داده شود. چالش دیگری که توسط گروه کارشناسان به آن اشاره شده، برداشت‌های نادرست مخاطبان از انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان و داشتن انتظاراتی خارج از شرح وظایف این مرکز است. انتظار بهره‌مندی از حمایت‌های مالی زیاد در انکوباتور و همچنین توجه صرف به اعتلای هنر بدون در نظر گرفتن بعد اقتصادی آن از جمله برداشت‌های نادرستی است که کارشناسان به آن اشاره داشته‌اند. از نظر گروه کارشناسان برخی از اصول کسب و کار در هنر با اصول کسب و کارهای غیرهنری، مشترک است و بنابراین سازوکار انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان چیزی جدای سایر انکوباتورها نیست و این موضوعی است که مخاطبان انکوباتور باید از آن مطلع شوند.

بر اساس تحلیل‌های انجام شده، خلاصه چالش‌های انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان در حمایت از کسب و کارهای هنری از دیدگاه گروه‌های پنج‌گانه شرکت‌کننده در این پژوهش در جدول (۵) ارائه شده است. در میان چالش‌های ذکر شده، مشکلات اجرایی و ناکافی بودن حمایت‌های مالی مورد توافق اغلب گروه‌های شرکت‌کننده در پژوهش است.

#### جدول ۵. چالش‌های انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان در حمایت از کسب و کارهای هنری

چالش‌های انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان در حمایت از کسب و کارهای هنری	چالش‌ها	
	گروه‌های مشارکت‌کننده	
استادان هنر		مشکلات اجرایی و بوروکراسی
		ناکافی بودن حمایت‌های مالی
هنرمندان مستقل		مشکلات اجرایی و کم‌اعتمادی
دانشجویان هنر		مشکلات اجرایی و ناکافی بودن حمایت‌های مالی
واحدهای مستقر در انکوباتور		رویکرد صنعتی و غیر هنری انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان
		برگزاری دوره‌ها و سمینارهای آموزشی با دیدگاه صنعتی در انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان
		نبود متخصص در زمینه اقتصاد هنر و کارآفرینی هنر در انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان
		ناکافی بودن حمایت‌های مالی و امکانات در انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان
		نویا بودن انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان
کارشناسان		وضعیت سیاسی اقتصادی کشور
		خلاء نظام‌های آموزشی کشور در رویکردهای کارآفرینی
		عدم شناخت انکوباتورها
		نگاه متفاوت و موضع‌گیری مخاطبان انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان
		نبود زیرساخت‌های مرتبط با هنر در انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان
		برداشت‌های نادرست مخاطبان انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان

## نتیجه‌گیری

یافته‌ها نشان داد که انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان در راستای دستیابی به اهداف خود و ارائه خدمات به منظور حمایت از کسب و کارهای هنری، چالش‌هایی نیز دارد. در تحقیق حاضر برخی از چالش‌های این انکوباتور از دید گروه‌های مختلف شرکت‌کننده در پژوهش شناسایی شد. بر اساس نتایج تحقیق، مشکلات اجرایی و ناکافی بودن حمایت‌های مالی انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان را می‌توان جزء چالش‌های مهم این مرکز در حمایت از کسب و کارهای هنری محسوب کرد. این چالش‌ها در میان سه گروه از مشارکت‌کنندگان پژوهش یعنی گروه‌های استادان هنر، دانشجویان هنر و هنرمندان مستقل، مشترک بود. البته به نظر می‌رسد از آنجا که انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان مانند سایر نهادهای دولتی به سبب ماهیت خود از نظر مالی به نهادهای دولتی وابسته است، ناکافی بودن حمایت‌های مالی این مرکز به عنوان یکی از چالش‌های اشاره شده، تنها مختص به این انکوباتور نباشد.

چالش‌های انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان از دید دو گروهی که بیشترین ارتباط را با این مرکز داشتند، یعنی گروه واحدهای مستقر در مرکز دانشگاه و گروه کارشناسان، موارد بیشتری را شامل می‌شد. مهمترین چالش انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان در حمایت از کسب و کارهای هنری از نظر گروه واحدهای مستقر، رویکرد صنعتی و غیرهنری مرکز رشد هنری دانشگاه هنر اصفهان است و از نظر کارشناسان، مهم‌ترین چالش‌ها عدم شناخت کافی، برداشت‌های نادرست از اهداف و سازوکار انکوباتور و موضع‌گیری جامعه هنری در ترکیب حوزه اقتصاد و هنر در نظر گرفته شده‌اند. بررسی نتایج تحقیق حاضر نشان داد که بسیاری از چالش‌های مرکز رشد هنری دانشگاه هنر اصفهان در حمایت از کسب و کارهای هنری که در این پژوهش مطرح شد، ناشی از نوپا بودن این انکوباتور است و در آینده نزدیک برطرف می‌شوند. البته این احتمال نیز وجود دارد که مشکلات و چالش‌های پیش‌بینی نشده‌ای هم برای انکوباتور دانشگاه در آینده ایجاد و حتی بعضی از چالش‌های موجود تشدید شوند که به نظر می‌رسد با اتخاذ تدابیر درست می‌توان از بروز بسیاری از آنها جلوگیری کرد و یا راهکارهایی برای کاهش آنها در نظر گرفت. شاید بتوان گفت وجود برخی از چالش‌ها برای پدیده نوظهور مرکز رشد هنری دانشگاه هنر اصفهان تا حدودی طبیعی است و گذر زمان بسیاری از آنها را برطرف خواهد کرد.

در مجموع باید گفت با توجه به مزایای یک انکوباتور هنری، وجود انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان که از حمایت‌های سه نهاد معتبر نیز بهره‌مند است، برای هنرمندان به خصوص دانشجویان هنری، حتی با وجود چالش‌های مطرح شده فرصتی مغتنم است. با توجه به پتانسیل

بالای هنر و هنرمند در کشور و به ویژه در اصفهان، این انکوباتور در کنار انکوباتورهای هنری آینده کشور می‌تواند از طریق ایجاد و حمایت از کسب و کارهای هنری، سهم هنر و فرهنگ را در اقتصاد کشور افزایش دهد و دستاوردهای مهمی از جمله ایجاد اشتغال و کارآفرینی را برای کشور به همراه آورد.

نکته دیگر اینکه با توجه به تنوع انکوباتورهای هنری در اهداف و ذینفعان، به نظر می‌رسد برخی از چالش‌های شناسایی شده در رابطه با انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان قابل تعمیم به همه مراکز رشد هنری آینده کشور نخواهند بود. چراکه ممکن است نوع هدف‌گذاری و یا حامیان و ذینفعان این مراکز با انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان متفاوت باشد. با این حال می‌توان گفت دانستن چالش‌ها و مشکلات این مرکز به عنوان اولین انکوباتور هنری می‌تواند مسئولان را برای تاسیس چنین مراکزی در کشور آگاه‌تر سازد تا تدابیر لازم را برای برخورد با این چالش‌ها اتخاذ کنند. در واقع چنانچه مرکز رشد هنری دانشگاه هنر اصفهان بتواند چالش‌های خود را در حمایت از کسب و کارهای هنری برطرف کند ضمن موفقیت بیشتر و تحقق بهتر اهداف خود، می‌تواند الگویی مناسب برای سایر انکوباتورهای هنری کشور باشد. ولی نباید فراموش کرد که انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان برای پذیرفته شدن بهتر در جامعه، نیازمند گذر زمان است و در دراز مدت تاثیرات مثبت خود را بروز خواهد داد. به طور قطع عملکرد بهتر انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان هم به فعالیت و تلاش واحدهای آن به خصوص اولین ورودی‌های مرکز بستگی دارد و هم اقدامات بیشتر و انعطاف‌پذیری مسئولان را می‌طلبد.

### پیشنهادها

یافته‌های این پژوهش نشان داد که مسئولان و دست‌اندرکاران انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان به برخی از چالش‌های موجود واقف‌اند و بر همین اساس اقداماتی را در جهت بهبود عملکرد این مرکز انجام داده و می‌دهند. با این حال در این پژوهش نیز سعی شد به ارائه پیشنهادهایی جهت برطرف کردن بهتر چالش‌های انکوباتور دانشگاه هنر اصفهان در حمایت از کسب و کارهای هنری پرداخته شود.

✓ به نظر می‌رسد برای کاهش برخی از این چالش‌ها، لازم است مسئولان اقدامات بیشتری را در جهت اعتماد سازی، خصوصا در میان جامعه هنری دانشگاهی انجام دهند. البته به گفته کارشناسان، برخی از اقدامات در جهت جذب مخاطب در حال اجراست و گام‌های ابتدایی در این زمینه برداشته شده و قطعا در آینده اقدامات موثرتری خواهد شد. به هر حال به نظر می‌رسد در وهله اول، مسئولان این مرکز باید به جذب مخاطب و آگاه‌سازی آنها بپردازند

و سعی کنند با روش‌های مختلف و اجرای درست اهداف و تعهدات خود اعتماد افراد را جلب نمایند.

✓ یکی از راه‌های دیگری که به نظر می‌تواند انکوباتور دانشگاه را در رسیدن به اهداف خود بهتر یاری دهد، مطالعه مدل‌های انکوباتورهای هنری خارج از کشور و عملکرد آنهاست. هرچند ممکن است اهداف آن انکوباتورها با مرکز رشد دانشگاه هنر اصفهان متفاوت باشد و قطعاً شرایط فرهنگی کشورها نیز مشابه نیست. اما به نظر می‌رسد به دلیل داشتن قدمت بیشتر انکوباتورهای هنری خارج از کشور، استفاده از تجربیات و یا برخی از اقدامات آنها بتواند مسئولان را در اداره بهتر مرکز دانشگاه هنر اصفهان یاری دهد. مطالعه نحوه عملکرد انکوباتورهای هنری خارج از کشور می‌تواند برخی از ابهامات و چالش‌ها را برطرف کند.

✓ از طرفی پیشنهاد می‌شود زنجیره ارتباطی انکوباتور دانشگاه با نهادها و ارگان‌های و سازمان‌های مربوط به هنر بیشتر شود. شاید لازم باشد مسئولان با نهادهای ذی ربط مانند میراث فرهنگی، سازمان صنایع دستی، شهرداری و ... ارتباط بیشتری داشته باشند و سازمان‌های مذکور را از وجود این انکوباتور و پتانسیل‌های موجود در آن آگاه کنند.

✓ هر چند در ادبیات موضوعی پژوهش گفته شد که انکوباتورهای هنری زیرمجموعه‌ای از انکوباتورهای تجاری محسوب می‌شوند، اما به هر حال بعضی از جزئیات کسب و کارهای هنری می‌تواند به دلیل تفاوت بازار هنر و مخاطبان و متولیان آن از سایر کسب و کارها متفاوت شود. در مجموع پیشنهاد می‌شود در انکوباتور هنری دانشگاه هنر اصفهان نوع رویکردهای مسئولان کمی تغییر یابد و به منظور شکل‌گیری حلقه ارتباطی بین هنر و اقتصاد و ارائه مشاوره بهتر به واحدها در زمینه اصول کسب و کارهای هنری، در کنار کارشناسان خود از فعالان بازار هنر و متخصصان اقتصاد و کارآفرینی هنر نیز استفاده شود. به نظر می‌رسد برگزاری جلسات آموزشی بیشتر با محوریت هنر و اقتصاد آن نیز بتواند به برطرف شدن برخی از چالش‌ها کمک کند. طبیعی است تعامل دوسویه و انعطاف‌پذیری میان مسئولان انکوباتور و واحدهای مستقر در آن، نتایج بهتری در پی خواهد داشت.

✓ در پایان پیشنهاد می‌شود که برای جلوگیری از بسیاری از چالش‌ها، مخاطبان این مرکز قبل از پیوستن به آن به طور کامل با اهداف و شرایط انکوباتور دانشگاه و میزان حمایت‌های مالی آن آشنا شوند و افرادی که رویکرد اقتصادی به هنر دارند و درصدد انداز ایده‌های هنری خلاقانه خود در قالب یک تیم کسب و کار ایجاد کنند، به حضور در این مرکز اقدام نمایند.

## کتابنامه

- ابراهیمی، سهیلا، زمان زاده دربان، موسی و ابراهیمی، بابک (۱۳۸۴). انکوباتورها و توسعه کارآفرینی در ایران. تدبیر، شماره ۱۶۶، صص ۴۰-۴۵.
- افرازه، عباس و شریفی جزه، علی (۱۳۸۲). ویژگی های انکوباتور مناسب با توجه به شرایط ایران. دانشگاه امیرکبیر.
- اکبری، مرتضی و غفوریان، فاطمه السادات (۱۳۹۳). تحلیل داده های کیفی با استفاده از نرم افزار *Atlas.ti*. دانشگاه تهران، چاپ اول.
- بازرگان، عباس و مرادی، نعمت الله (۱۳۷۴). روش مطالعه موردی و کاربرد آن در تعلیم و تربیت. مجله روانشناسی و علوم تربیتی (دانشگاه تهران)، شماره ۵۴، صص ۶۲-۴۵.
- جلالی، رستم (۱۳۹۱). نمونه گیری در پژوهش های کیفی. فصلنامه تحقیقات کیفی در علوم سلامت، دوره ۱، شماره ۴، صص ۳۲۰-۳۱۰.
- دانشگاه هنر اصفهان (۱۳۹۴). فراخوان پذیرش در مرکز رشد هنر دانشگاه هنر اصفهان. بازیابی شده از <http://www.aui.ac.ir/index.php/fa/newsarchive/2554> در تاریخ ۱۳۹۴/۲/۱۰ ساعت دسترسی ۹:۳۰.
- دانشگاه هنر اصفهان (۱۳۹۴). معرفی مرکز رشد. بازیابی شده از <http://www.aui.ac.ir/index.php/fa/roshd> در تاریخ ۱۳۹۴/۸/۲۰ ساعت دسترسی ۱۰:۴۵.
- دلاور، علی (۱۳۸۴). مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی. انتشارات رشد، تهران، چاپ چهاردهم.
- دولانی، عباس، حریری، نجلا، حسن زاده، حافظ محمد و ولی نژادی، علی (۱۳۹۱). مروری بر پژوهش های کیفی و نرم افزارهای تحلیل داده های کیفی. نشریه مدیریت سلامت، جلد ۱۵، شماره ۴۷، صص ۷۷-۹۰.
- ذوالفقاری، مهدی (۱۳۸۲). بررسی نقش انکوباتورها در بهبود اشتغال دانش آموختگان. مجله کار و جامعه، شماره ۵۱، صص ۴۶-۵۱.
- ذوعلم، علی (۱۳۸۴). تاملی در مفهوم "چالش"، واژه "چالش" در ادبیات اجتماعی - فرهنگی ایران. زمانه، سال چهارم، شماره ۳۶، صص ۳۷-۳۴.
- رنجبر، هادی، حقدوست، علی اکبر، صلصالی، مهوش، خوشدل، علیرضا، سلیمانی، محمد علی و بهرامی، نسیم. نمونه گیری در پژوهش های کیفی: راهنمایی برای شروع. مجله پژوهش علوم سلامت و نظامی، جلد ۱۰، شماره ۳، سال ۱۳۹۱، صص ۲۵۰-۲۳۸.

- طباطبایی، امیر، حسنی، پرخیده، مرتضوی، حامد، و طباطبایی‌چهر، محبوبه (۱۳۹۲). راهبردهایی برای ارتقاء دقت علمی در تحقیقات کیفی. *مجله دانشگاه علوم پزشکی خراسان شمالی*، جلد ۵، شماره ۳، صص ۶۷۰-۶۶۳.
- عباس زاده، محمد (۱۳۹۱). تاملی بر اعتبار و پایایی در تحقیقات کیفی. *جامعه‌شناسی کاربردی (مجله پژوهشی علوم انسانی دانشگاه اصفهان)*، دوره ۲۳، شماره ۱، صص ۳۴-۱۹.
- فلیک، یو (۱۳۸۲). *درآمدی بر پژوهش‌های کیفی در علوم انسانی*. ترجمه عبدالرسول جمشیدیان، سیدعلی سیادت و رضا علی نوروزی. انتشارات موسسه فرهنگی سماء، چاپ اول، ص. ۲۲۴.
- فن زدویتز، ماکسیمیلیان (۱۳۸۴). *طبقه‌بندی و مدیریت مراکز رشد: سامان بخشی اهداف راهبردی و میدان رقابت برای تسهیل کار مشاغل جدید*. نشریه *رشد فناوری*، دوره ۱، شماره ۲، صص ۱۸-۳۲.
- کشمیری، مهدی و صدیق، محمد جعفر (۱۳۸۲). ساختارمند کردن نظام انکوباتوری، ضرورت توسعه انکوباتورها در ایران. [www.istt.ir](http://www.istt.ir).
- مارشال، ک؛ راس من، گ (۱۳۸۱). *روشن تحقیق کیفی*. ترجمه علی پارسائیان و سید محمد اعرابی. دفتر پژوهش‌های فرهنگی، ص ۱۹۶.
- محدث، جواد (۱۳۸۱). نقش انکوباتورها در ایجاد اشتغال. *مجله کار و جامعه*، شماره ۴۶، صص ۳۸-۴۱.

Adkins, D.( 2001). Identifying obstacles to the success of rural business incubators. P. 36.

Aernoudt, R.( 2004). Incubators: Tool for Entrepreneurship? *Small Business Economics*, Volume 23, pp 127-135.

Eisenhardt, K. (1989). Building theories from case study research, "Academy of Management Review", Volume 14, No. 4. DOI: <http://dx.doi.org/10.5465/AMR>.

Essig, L. (2014a). Arts Incubators as Policy Tools: Outputs, Outcomes and Policy Targets.

Essig, L. (2014b). Arts Incubators: A Typology. *The Journal of Arts Management, Law, and Society*, Volume 44, pp. 169-180 .

Fraser, B., Hendrixon, D., Ott, C., Wang, B., Wedesky, E., & Westin, L. (2014). ART INCUBATORS AND MAKERSPACES: An Application In Benton Harbor, Michigan.

Gerl, E. (2000). *Incubating the Arts: Establishing a Program to Help Artists and Arts Organizations become Viable Businesses*. Athens, OH: NBIA Publications.

Grimaldi, R., & Grandi, A.( 2005). Business incubators and new venture creation: an assessment of incubating models. *Technovation*, Volume 25, pp. 111-121.

Grodach, C. (2010). Art Spaces in Community and Economic Development: Connections to Neighborhoods, Artists, and the Cultural Economy. *Journal of Planning Education and Research*, No. 1, Volume 31, pp. 74-85.

kahn, M.(1995). An Introduction to Arts Incubators. *National Association of Local Arts Agencies Monographs*, No. 3, Volume 4, pp. 1-16.

Lalkaka, R.(2001). 'Best Practices' in Business Incubation: Lessons (yet to be) Learned. Paper presented at the Belgian Presidency International Conference on Business Centers: Actors for Economic & Social Development Brussels.

Peters, L., Rice, M., & Sundararajan, M.(2004).The Role of Incubators in the Entrepreneurial Process. *Journal of Technology Transfer*, 29, 83-91.

Rao, S., & Perry, C. (2003). Convergent interviewing to build a theory in under-researched areas: principles and an example investigation of internet usage in inter-firm relationships. *Qualitative market research: An international journal*, No. 4, Volume 6, pp. 236-247.

Thom, M.( 2015a). The Entrepreneurial Value of Arts Incubators: Why Fine Artists Should Make Use of Professional Arts Incubators.

Thom, M.( 2015b). The Suffering of Arts Entrepreneurs: Will Fine Art Students be Educated on How to Become Successfully Self-Employed? *Journal of Education and Training Studies*, No. 1, Volume 3, pp. 64-77.